

מסורת הש"ס

(א) ר"ה כ"ד (ג) ו' (לעיל מו).
מבזות (פס'ג) ג' [ב"ק כ"ז].
(ד) (לעיל מו).
(ה) כ"י דר' למל.
(ו) א' כמובן (קד, י"א) ס'
(ז) ס' פס פ"ט (ט) [חולין מט:
גכג].
(י) [ומקומה לה דקף מו.
וכן בסוגיא דהכא],
(כ) ש"ך
למתי' דף מה.
רש"י,
(ל) ש"ך למתי' שס.
רש"י,

הנהגות הב"ח

(א) גמ' ולריכא א"י:
(ב) רש"י ד"ה מה טובה
לפקוע ממונ' הס"ד ואח"כ
מ"ה יורשין נבשעין אס'
אין יוכלים:
(ג) ר"ה אס'ה
צאלמנ' הא דקמי':

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא הוא ואחר
מצטרפין לעדות אחרת.
קס' לי רבא לטעמיה דס"ל
בשהגדרין ק"ז דרע לטמ'
מכר להעד דלמי רע לעדות
ל"כ לעדות ממונ' מצטרפין
דהא נעדות על הללנה ה"ה
רק רע לשמ"ע ועיין:
שם הואיל ואיתא ליה,
שם דף ע"ב וס"י:

רבינו חננאל

שיהו נשבעין הפועלין
כפני התנוני מפני [הבשה]
הדאמר בשלא העמידן
אצלו אבל אם העמיד
את הפועלין אצל התנוני
אין בעה"ב חייב לפועלין
כלום:
תניא א"ר טרוד
בשבוה וז' למח א"ר חייא
תניא שניהן נשבעין ונטולין
מבעה"ב.
ואסקה רבא
פועלין נשבעין לבעה"ב
במעמד חנוני.
דלמא מוכסי
מיניה:
ירושלמי בפרק האיש
מקדש בחיתולא א"ר אבא
אמא עובדא קמיה רב ועשה
שליח עד חד בר נש אפקדי
גרבוי גבי קריפא דהרביה
וכפר ביה א"ר פנחס אתא
עובדא קמיה דר' ירמיה
ועשה שליח עד והייכבו על
ידי הכתף.
אית מנהיגא אמר
(שלא) [שלושו] של' אדם
כמותו:
איתמר שחי כיתי
עדים המכחישות וא' את
אמר רב הונא זו באה בפני
עצמה ומעידה וזו באה בפני
עצמה ומעידה.
ורב חסדא
אמר בהדי שחוי שקיי למא
לי פירוש רב הונא פסלם
באותה העדות שהוכשרה בה
ומכשירם בעדות אחרת כל
כה בפני עצמה.
ועד מכח זו
ועד מכח זו בעדות אחרת
פסולה.
ורב חסדא פסלם
בכל עדות שבעול פסל כל
כה בפני עצמה ובין אחד
מזו הכת ודייקין מדקתני רב
הונא זו באה בפני עצמה
ומעידה וזו באה בפני עצמה
ומעידה ולא קתני פסולין
לעדות זו שהוכשרו וכשרים
לעדות אחרת.
ש"מ בת כה
בפני עצמה כשריה.
אבל עד
אחד מזו הכת ועד אחד מזו
הכת פסולין ואפי' לרב הונא
הלכך שני מלוך וב' לוח
וב' שטרות.
ובכל שטר כת

אחד אומר גבוה שפי מרדעות.
גזי עדות החדש תניא שהיו
בזדקין אותם כמה היתה גבוה מן
הקרקע למראה עיניו באומד
בשיפולו של רקיע:
מרדעת.
מלמד הבקר:
מאי לאו.
מאטרפין
לעדות ממון כל אחד מהן כשר להעיד
עם עד אחר צעדות ממון

א"א אחד אומר גבוה ב' מרדעות ואחד אומר
שלש עדותן קיימת אחד אומר ג' ואחד אומר
ה' עדותן בטלה ומצטרפין לעדות אחרת מאי
לאו לעדות ממון *
אמר רבא יהוא ואחר
מצטרפין לעדות אחרת של ר"ח דהוי להו
תרי וחד ואין דבריו של אחד במקום שנים:
תניא
אמר לחנוני תן לי בדניר פירות כו':
תניא
א"ר יהודה אימתי בזמן שהפירות צבורין
ובמונחין ושניהן עוררין עליהן אבל הפשילן
בקופתו לאחריו המע"ה:
אמר לשולחני תן
לי כו':
וצריכא (א)
אי אשמעינן הא קמייאת
בהך קא אמרי רבנן משום דפירי עבידי
דמרקבי וכיון דמרקבי לא משהו ליה אבל
מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לרבי
יהודה ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי
יהודה אבל בהך אימא מודה להו לרבנן
צריכא:
כשם שאמרו הפוגמת כתובתה
[וכו'] וכן היתומים לא יפרעו:
*ממאן אילימא
מלוה אבוהון שקיל בלא שבועה ואינהו
בשבועה ידכי קאמר וכן היתומים מן היתומים
לא יפרעו אלא בשבועה רב ושמואל דאמרי
תרויהו ילא שנו אלא שמת מלוה בחיי לוח
אבל מת לוח בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה
לבני לוח שבועה ואין אדם מוריש שבועה
לבניו שלוחה קמיה דר' אלעזר שבועה זו
מה טיבה שלא להו יורשין נשבעין שבועת
יורשין ונטולין שלוחה בימי רבי אמי (א)
אמר
כולי האי שלחי לה ואולי אי אשכחנין בה
טעמא מי לא שלחינן להו אלא אמר רבי אמי
*הואיל ואתא לידן נימא בה מילתא עמד ברין
ומת כבר נתחייב מלוה לבני לוח שבועה
ואין אדם מוריש שבועה לבניו לא עמד ברין
ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין
מתקיף לה רב נחמן אטו בי דינא קא מחייבי
ליה שבועה מעידנא דשכיב לוח איחייב ליה

לא אותה ולא יורשיה אכל יורשיה אס' מת
הוא וצאה למזבצם כתובתם משביעין אותה
ואת יורשיה אס' מתה וכן צאין לגבות כתובתה
יורשיו
אוסה צאלמנ'.
(א) דקתני יורשיו משביעין
אותה מתוקמא אפי' צאלמנא אכל ואת יורשיה
דקתני מוקי לה רב ושמואל בגרושה אס' גירשה
זה נמחייב לה כתובתה בלא שבועה שהרי פטורה
היא מן הגדר ומן השבועה ומתה בחיי ואחר כך
מת הוא דהוה ליה מת מלוה בחיי ליה שכשמתה
היא יס' לה ממון גמור עליו בלא שבועה
לפיכך הורישתו לבניה ויורשיה הצאין ליפרע
מיורשיו לריכין ליטבע דרתנן (לעיל דף מה.
(י) היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה:

כל הגשבעין פרק שביעי שבועות

מח.

נשבע בע"ה הבית.
תימה דשבועת היסט לא ניתקנה אלא צימי
רב נחמן כדמוכח לעיל (דף מו.)
[בד"ה דברצנן [וכו']
ואמאי נשבע ויש לומר דמיייר כגון שלא נתן לו
עמה כלום ואומר
כבר נתמתי לך קודם שנתת לי הפירות מקודם
ועוד מפרש ר"ת
דמיייר צרישא שמדד החנוני פירות
לכליו של בעל הצית ועודם צרשות
חנוני וצסיפא נתן צעה"צ דינר צחנות
ועדיין לא נטלו חנוני והוי חידוש
שנטולין צשבעה וכולם ממני"
אייירי
בנשבעין ונטולין עד ואלו נשבעין
שלא צטענה וטעמא דנשבעין ונטולין
הואיל ויאלו קלת מחזקת שכנגדם
וטעמא דר' יהודה דאין חנוני מודד
פירות אלא אס' כן קבל הדינר ולוקח
צעה"צ בלא שבועה וכן צנתן לו דינר
בסיפא דמר רבי יהודה שצריך ליתן לו
הפירות לדינר ליקח דינר ולמודד
פירות דמיייר צחנותו שאין מקיף ולפי
זה ה"פ צצרייתא דצגמ' אמר ר'
יהודה אימתי נחלקו חכמים עלי בזמן
שהפירות צבורין ומונחין כו' אכל בזמן
שהפשילן לאחריו מודו לי דמעמ"ה
וקסא דהאי אימתי לא הוי כשאר
אימתי דעלמא דמפרש מילתא דפי"
צין צא לחלוק צין צא לפרש אכל צ"י
הקונטרס הוי כשאר אימתי ולא תקשי
הא דלמרי' עירוצין (ד' פא:)
בכל מקום
שאמר רבי יהודה אימתי אינו אלא
לפרש דצרי חכמים והכא צא לחלוק
דצכל הספרים גרסינן צפרק חלון
(שס)
שאמר ר' יהודה צמשה אכל
אימתי צצרייתא הוי שפיר ללחוק:
ו רבי
יהודה אומר ב"ה שהפירות
בידו בו'.
הא דלא קאמר ר'
יהודה הכא אין דרך חנוני לתת פירות
עד שיטול דינר כדלמר גזי שולמי
משום דדרך חנוני להקיף אלא דהכא
איירינן צאמו שאין לרבי להקיף
ולקמן נמי לא שייך למימר כל שהאיסר
צידו ידו לא עלעיונה לפי שפעמים
צעל הצית נותן איסר צברותו
והסס לא שייך למימר כל שהאיסר
כו' לכך תנא ליטנא דליכא למיטעי:
שאמר

מלוה לבני לוח שבועה אלא אמר רב נחמן אי
איתא ליתא אלמא מספקא ליה (א)
והאמר רב יוסף בר מניומי
עבד רב נחמן עובדא יחלוקו לדבריו (א)
דרבי מאיר קאמר וליה לא סבירא
ליה מתיב רב אושעיא (א)
מתה יורשיה מזכירין את כתובתה עד עשרים
וחמש שנים הכא במאי עסקינן
ישנשבעה ומתה תא שמע (א)
נשא
ראשונה ומתה נשא שניה ומת
הוא שניה ויורשיה קודמין ליורשי
הראשונה ה"נ *
שנשבעה ומתה ת"ש (א)
אבל יורשיו משביעין אותה
ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה
אמר רב שמעי' לצדדין קתני אותה
באלמנה ויורשיה בגרושה מתיב רב נתן
בר הושעיא (א)
יפה כח הבן מכח האב
שהבן

ידו על העליונה.
כלומר לעולם הפירות בחזקת החנוני
(של) שפסטרך בהן.
אבל הפשילן בעה"ב בקופתו
לאחריו אומר
לחנוני המוציא מביתו עליו הראיה.
וכ"ש אם הפשילן החנוני בקופתו:
אמר לשולחני תן לי בדניר
מעות ונתן לו כו'.
בעינן
של חנוני.
וצריכא ידאי אשבעינן קמייאת דקתני
נתתי לך הפירות והולכתם לחוך ביהך
בזאת קא אמרי רבנן ישבע החנוני.
דעבידי אנשי דידיה פירות וחדר שקלי
מעות משום דמירקבו ובעו לאבונניהו.
אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לר'
יהודה דשולחני לא יחוב מעות עד דשקול
דינר ולעולם צעה"ב צא דאפילו באה
אמרי רבנן ישבע השולחני.
ואי
אשמעינן תא בתרייתא הוה אמינא
בזאת אי"ר יהודה לעולם ישבע צעה"ב
אבל קמייאת אימא מודו להו לרבנן:
ותנא
כשם שאמרו הפוגמת כתובתה לא
תיפרע אלא בשבועה כו'.
ירושלמי אי"ר
יודא כולן כעין שבועת התורה ידיו
לאן ונתנה לא הוחזקה בידה לגבות
אלא כמי שגבת מיכן ואילך והוא
כתובתה של מאחיו וזו פרוצ ואומי
אינה אלא מנה.
איה נפרעת
בלא שבועה:
וכן היתומים לא יפרעו אלא
בשבועה.
רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו
אלא שמת מלוה בחיי לוח אבל מת
לוח בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה
לבני לוח שבועה מעידנא דשכיב לוח
ואין אדם מוריש שבועה לבניו וכן
הלכא:
שלושה לקמיה דר' אלעזר אמר
שבועה זו מה טיבה אלא יורשין
נשבעין שבועת יורשין ונטולין כו'.
מתיב רב הושעיה מתה יורשיה
מזכירין כתובתה עד כ"ה שנה.
הנה מת לוח בחיי מלוה הוא.
כי מת
הבעל בחיי אשתו ותצאלמנה וישבה
לה בביתו (ז)
ואם
מתה בתוך כ"ה שנה לאצמנהיה
יורשיה מזכירין כתובתה.
כלומר נפרעין
כתובתה אבל אם היתה בחיים אחרי
מות אביה יתור מכ"ה שנה איה
לה שיש בכלל כ"ה שנה
שחשעה טובת הגואה כ"י
כתובתה כאשר מפרש בכתובת
פריק [הנושא]
קשיא לרב ושמואל ופרקינן
מתניתין דקתני יורשיה מזכירין
כתובתה כשנשבעה ומתה וכן
פרקינן בשניה ויורשיה קודמין
ליורשי הראשונה כשנשבעה ומתה.
ת"ש
אבל יורשיו משביעין אותה
ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה.
והא הכא כשנשבעה

עין משפט נר מצוה

בד א ב מיי פ"ב מהל'
קידוש החדש הל' ה':
מח
א מיי פ"ב מהל' המירה
הוא ג סמנ עשין רבב
טושי"ע ח"מ סי' לא סעיף ט:
בו
ד מיי פ"יו מהל' מלוה
הל' ג סמנ עשין לא
טושי"ע ח"מ סי' קח ס"ט:
בו
ה מיי שס טושי"ע שס
סעיף יא:
בוח
ד מיי שס ג' א סמנ
ש"ע טור ש"ע ש וטור
ש"ע ח"מ סי' לו סעיף א:
במ
ד מיי פ"יית מהל'
אסות הל' ו [ופט"ו]
הל"יין סמנ עשין מח טושי"ע
ה"ה סי' לו סעיף א וסי' קא
סעיף א:
ג
ה ט מיי שס פ"יית הל' ז
סמנ שס טושי"ע ה"ה סי'
קול סעיף ח [ובר"ך כמבזות
פ"י דף קס"ו]:
ג
א ב מיי שס פט"ו הל'
סמנ שס טור ש"ע
ה"ה סי' לא סעיף ג [וס"י]
קא סעי' צ:]

מוסף רש"י

ומצטרפין לעדות אחרת.
אמר מן מצטרפין עם עד אחר
שיאמר כמותו (ו"ה כד.)
אילימא מלוה.
שהיה קיים
והוי ונטולין עליו שטר אצוני
(כתובות פג)
אס' הולילו שטר
עליו לא יפיער אלא בשבועת
יורשין המפורש במשנתנו
שבועה שלא פקעו אלא כו'
(לעיל פו.)
עד עשרים
וחמש שנים.
כלומר לריכס
למחות על כתובתה בתוך כ"ה
שנים (כתובות קד.)
נשא
ראשונה ומתה.
בחיין.
נשא שניה ומת
הוא.
ויורשי הראשונה צאין ומצטנין
כמותם צנן דיכין.
כמו
ששטר צ"י צנן דיכין.
צנן דיכין
דקתני לריכס מלוה כו'.
או
רוזים לחלוק יורשת אביהם
שניה ויורשיה
קודמין.
שניה בעלת חוב.
אכל ראשונים צאין לריש את
צאנין.
ידו לא צינן ירמון פנן.
לפיכך פועלין לא המוכ
מתלה והשאר יורשת (שס ז.)
יורשיו משביעין אותה.
אס' מתצאלמנה וישבה או יורשיה
נפרעין מן היתומין לריכס
שבועה.
שהרי לא פטרן אלא
ממנו אס' מננה כתובתה
בחיין (כתובות פו:)
ויורשיה
נשבעים שבועת יורשין
המפורשת במסכת שבועת
(מה).
שבועה שלא פקדמנו
בשעת מיתה ואלא אחרים לנו
קודם לכן ולא מאלט צין
שטרותיה ששטר כתובתה
פטרע (כתובות שס.)
ואת
הבאין ברשותה.
אס' מכרה
כתובתה לאחרים ומתגשה
ומתה ולקוחות מוצנין
אחיו.
נשבעין אף הן
שבועת יורשין (שס.)

רבינו חננאל (המשך)

בפירות (ל) ומבקש לשמטם
מבעה"ב על זה שנינו ישבע
בעה"ב כענין שנים אוחזין
בשליח שכל אחד מהן נשבע
על מה שבידו מתחזק וא"ר
יהודה כל מי שהפירות בידו

(א) וגאלה דה"ה צסיפא מ"ה שהצעה"צ מתקנן דנניר וינאל דאין ר"ל אדוקים דנניר וינאל דאין ר"ל אדוקים ממש רק דהצעה"צ מתקן פסוקי דנניר ונפתלום כזה מיהיה הס"ך עליו כפי"א כל דרו"ק. כל פי' של דינר שני מיהו אילנא דר"מ נמתי' כמבזות שס' ע"ג"א.